

Rad na ulozi Rikarda Dorića u predstavi - Slučaj maturanta Wagnera

Grgić, Grgur

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:251:129647>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA KAZALIŠNU UMJETNOST

DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ KAZALIŠNE UMJETNOSTI
SMJER GLUMA

GRGUR GRGIĆ

RAD NA ULOZI RIKARDA DORIĆA U PREDSTAVI
SLUČAJ MATURANTA WAGNERA

DIPLOMSKI RAD

MENTOR: izv. prof. art. Jasmin Novljaković

SUMENTOR: umj. sur. Selena Andrić

Osijek, 2023.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Grgur Grgić potvrđujem da je moj rad diplomski pod naslovom Rad na ulozi Rikarda Dorića u predstavi Slučaj maturanta Wagnera te mentorstvom izv.prof.art. Jasmina Novljakovića rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku 19.5.2023.

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. O AUTORU	5
3. O DJELU	6
4. RAD NA TEKSTU	6
4.1. ČITAĆE PROBE.....	7
4.2. ANALIZA TEKSTA	8
5. LIK I ULOGA.....	12
5.1. RIKARD	13
5.2. ODNOS RIKARDA I EMILA.....	14
5.3. ODNOS RIKARDA I FILIPA	15
5.4. ODNOS RIKARDA I LUCIJE	16
5.5. ODNOS RIKARDA I FRANJE.....	16
5.6. ODNOS RIKARDA I LENKE	17
5.7. UTJELOVLJENJE RIKARDA	17
6. PARTNERSKI ODNOS.....	18
6.1. EMIL.....	19
6.2. WAGNEROVI	20
6.3. FRANJO	22
6.4. LENKA	22
6.5. REDATELJ	23
7. TIJELO I POKRET.....	24
8. GLAS I GOVOR.....	25
9. SCENOGRAFIJA, SVJETLO, GLAZBA I KOSTIMI	26
10. PREMIJERA.....	28
11. SAMOUBOJSTVO.....	28
12. ZAKLJUČAK.....	29
13. LITERATURA I IZVORI	30
14. SAŽETAK.....	31
15. SUMMARY	32
16. ŽIVOTOPIS.....	33

1. UVOD

Dramski tekst *Slučaj maturanata Wagnera* nastao je kreacijom tada mladog hrvatskog književnika Marijana Matkovića koji je sa svojih 19 godina stvorio bezvremenski tekst koji će zasigurno ostavljati svoj ogromni utjecaj i daljnjim generacijama. Da je ovaj tekst ostavio utjecaj na mene, nije sporno. Osim što sam ovim tekstom dobio priliku diplomirati, također sam shvatio kako se vremena ne mijenjaju mnogo, kako i dandanas možemo govoriti o istim temama koje su mučile ljude u ondašnje vrijeme. Na prvi pogled drama se čini arhaična, zastarjela i možda ne toliko važna za današnje generacije. No kao i svaki tekst, treba ga s pažnjom pročitati i shvatiti o čemu se zapravo radi. Mogu reći da sam se prevario. Ovo je tekst s kojim se mogu povezati. Teme koje se provlače navedenim tekstom toliko su bliske nama da svatko od nas može pronaći poveznicu sa svojim privatnim životom i shvatiti određene stvari koje do sada možda nije razumio.

U produkciji Gradskog kazališta Požega predstava je premijerno izvedena 19. studenoga 2022. godine na sceni Gradskog kazališta Požega dok je prva zabilježena izvedba bila 1935. godine u Zagrebu. Režiju potpisuje izvanredni profesor umjetnosti i redatelj Jasmin Novljaković koji je odvažno odlučio postaviti navedeni tekst ponovno na hrvatsku scenu. Uz snažnu palicu redatelja predstavu čine Matko Trnačić u naslovnoj ulozi Emila Wagnera, Karlo Bernik u ulozi Franje Puceljškog, Grgur Grgić u ulozi Rikarda Dorića, Selena Andrić u ulozi sluškinje Lenke, Ivan Čačić u ulozi Filipa Wagnera te na posljednjem mjestu, ali jednako važnom, Antonija Stanišić Šperanda u ulozi Lucije Wagner. Za kostime zaslužna je Jasminka Petek Krapljan kao i za scenografiju koju je zajedničkim snagama, uz redatelja Jasmina Novljakovića, postavila na scenu. Za odabir glazbe odgovoran je Igor Valeri dok je za oblikovanje svjetla zaslužan Goran Krmpotić.

Svoje sam putovanje u svijet glume započeo u danima bez opterećenja, u danima radosti, smijeha i veselja, točnije kada sam bio dijete. Nekoliko godina kasnije nalazim se upravo tu. Pišući svoj diplomski rad. Puno se toga promijenilo od moje mladosti, ali jedno je ostalo nepromijenjeno, a to je da i dandanas osjećam veliku strast i ljubav za kazalište. U svom ću diplomskom radu opisati proces kroz koji sam prošao u radu na ulozi Rikarda Dorića. Moje bivanje na sceni objasniti ću

analizom karaktera i radnji, odnosima među ostalim likovima koji pridonose gradnji vlastitog karaktera, elementima predstave i kako oni utječu na život scene i teme koja se provlači kroz komad te njenom važnošću u današnjici. Kraj svog rada završit ću zaključkom iz cjelokupnog procesa predstave.

2. O AUTORU

Marijan Matković, hrvatski dramatičar i esejist rođen je u Karlovcu 21. rujna 1915., a preminuo je 31. srpnja 1985. godine u Zagrebu. Diplomirao je pravo u Zagrebu 1941. godine dok je u razdoblju od 1935. do 1937. godine slušao predavanja iz povijesti umjetnosti i komparativne književnosti u Beču i Parizu. U svom je životnom opusu bio na vrlo visokim pozicijama u kulturi i umjetnosti kao što su: šef Kulturnog umjetničkog odjela Radio-stanice Zagreb, intendant HNK u Zagrebu, književni tajnik Nakladnog zavoda Hrvatske, tajnik Razreda za suvremenu književnosti JAZU, umjetnički direktor Zagreb-filma i voditelj današnjeg Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU. Uz sve navedene funkcije koje je obavljao u navedenim institucijama, sudjelovao je također u osnivanju Dubrovačkih ljetnih igara. Svoje prve književne radove objavio je 1933. godine u *Svijetu* i *Mladosti*. Nakon iščekivanja kraja rata i skrivanja pred vlastima objavljuje knjigu *Dramaturški eseji* u kojoj je negativno govorio o hrvatskoj dramskoj književnosti. 1954. završava svoj ciklus *Igra oko smrti* koji je bio sastavljen od deset tekstova: *Slučaj maturanata Wagnera*, drama u dva dijela *Na kraju puta* i osam jednočinki (*Karmine*, *Smrt njegove ekselencije*, *Bezimena*, *Krizantema*, *Koraci* i druge). Do kraja svog životnog puta napisao je mnoštvo djela koja su imala velik uspjeh, a neka su od tih djela: *Heraklo*, *Prometej* i *Ahilova baština*, *Trojom uklete*, *Vašar snova*, *Ranjena ptica*, *Tigar*, *Ikari bez krila*, *Američki triptih*, *Ogledi i ogleđala*, *Razgovori i pogovori*. Za vrijeme svoje intendanture u HNK-u u Zagrebu izveo je *Skupa*, a režiju je potpisao Branko Gavella. Dobitnik je Nagrade *Vladimir Nazor* za životno djelo 1974. Marijan Matković bio je, i još uvijek je, jedan od najplodnijih hrvatskih dramatičara i sljedbenik poznatog hrvatskog književnika Miroslava Krleže.

3. O DJELU

Drama *Slučaj maturanata Wagnera* prikazuje žestok sukob između roditelja i sina koji se poprilično razlikuju po svom poimanju društvenog statusa i ugleda. Jednu stranu te medalje predstavlja Filip Wagner, otac i državni službenik, koji smatra da je društveni ugled, tj. ugled njegove obitelji isključivo važan u njihovim životima. Ponosi se svojim prezimenom i nastoji zadržati društveni status na visokom nivou kakav su također imali njegovi preci. Emil Wagner, njegov sin, potpuna je suprotnost svojem ocu. On ne mari za nametnuta društvena pravila i norme s kojima mora živjeti. On je, prije svega, maturanat koji se ne zamara konvencijama i provodi vrijeme s osobama koje su njemu važne i drage bez obzira na njihov društveni status. U drami možemo vidjeti da svoje probleme i patnje povjerava svom prijatelju Rikardu Doriću, kućepaziteljičinu sinu dok bi po napatku svojih roditelja više vremena trebao posvećivati kolegi iz dobrostojeće obitelji, Franji. Emil ne uspijeva priznati svojim roditeljima činjenicu da je isključen iz škole zbog izostajanja s nastave te falsificiranja ispričnica zbog ogromnog straha od reakcije svoga oca i majke. Njegov otac tijekom razgovora ne može ostati smiren i pribran te pokušava pridobiti Emila brojnim bukvicama što rezultira suprotnošću onoga što je očekivao, tj. sve većim udaljavanjem Emila od roditelja. Njegova nemoć u rješavanju problema i straha od očeva gnjeva dovode ga do odluke iz čije realizacije nema povratka. Na kraju drame Emil pored savskog mosta odlučuje počiniti samoubojstvo. Slučaj maturanata Wagnera drama je koja prikazuje kako se generacijski, društveni i politički svjetonazori mogu sukobiti te kako nakupljanje osjećaja straha, nemoći i neizvjesnosti može dovesti do ogromnih posljedica na koje nitko nikad ne pomišlja. Drama prikazuje koliko je važno biti iskren i susretljiv u obiteljskim odnosima kao i važnost prihvaćanja drugih osoba bez obzira na njihov ugled i status koji nose.

4. RAD NA TEKSTU

Kada sam saznao da radimo tekst *Slučaj maturanata Wagnera*, bio sam oduševljen. Prvo što mi je prošlo kroz glavu činjenica je da sam zadnjih nekoliko projekata u kazalištu radio autorske projekte u kojima smo sami stvarali tekst raznim improvizacijama, vježbama i ostalim metodama

koje su doprinosile razvoju teksta. Lijepo je biti vlasnik teksta zajedno sa svojim timom, ali u ovom slučaju situacija je drugačija. Tekst je tu, a ti si taj koji ćeš ga zastupati na sceni. Nekad smo u životu nagrađeni pa nam dani tekst bude blizak i zanimljiv dok je u drugim situacijama tekst taj koji nam zadaje najviše gorčine jer se s njim ne možemo povezati. *Uobičajeno, vidljivo ili prikriveno, manje ili više svjesno i detaljno, ali svaki rad na tekstu ima bar tri faze: stvaranje prvog utiska, utvrđivanje činjenica i njihova analitička provjera i dopuna*¹. Kako god se okrene, na glumcu je zadatak da tekst usvoji kao da je njegov jer će upravo on biti taj koji će na sceni govoriti ideje, misli i poruke koje tekst nosi.

4.1. ČITAĆE PROBE

Smatram da je prvi dojam prilikom čitanja teksta vrlo važan jer kod prvog čitanja sami sebi u glavi stvaramo sliku kako ti likovi izgledaju, osjećamo njihove boli, patnje, strasti, želje, osjetimo kakav je njihov zrak, zamišljamo kako izgleda prostorija u kojoj se nalaze i ostalo. ...*prvo poznanstvo s komadom i ulogom ostavlja pečat na daljnji glumčev rad. Ako su utisci od prvog čitanja pravi - to je velik zalog kasnijeg uspjeha. Gubitak tako važnog momenta biće nenadoknadiv, jer su drugo čitanje, a i sva kasnija, lišena elemenata neočekivanosti, tako moćnih u oblasti intuitivnog stvaranja.*² Upravo kod tog čitanja važno je samome sebi izdvojiti i zapamtiti misli koje su nam tekle u glavi jer svatko od nas vidi, čuje i osjeća tekst drugačije. U određenom je trenutku došlo vrijeme za prvu zajedničku čitaću probu. Počeli smo čitati, propitkivati se, osluškivati ostale i pomno pratiti vrijedno napisan tekst. Odjednom se stvari mijenjaju u glavi. Više ne vidiš istu osobu koju si vidio kad si sam čitao. Svatko je od glumaca dao svoj mali svemir i iz tog svemira stvorila se bujica novih informacija za kojima smo svi žudjeli. Prvo je čitanje završeno, a vrijeme je proletjelo čitajući ga. Skoro dva sata i trideset minuta teksta. U tom smo se trenutku svi uplašili i navirala su brojna pitanja. Hoće li ovo biti dosadno, traje li ovo predugo, hoćemo li kratiti tekst, ima li suvišnih informacija? Tekst je očigledno napisan po uzoru na Krležu. Duge rečenice koje nemaju kraj na vidiku s puno opisnih detalja koji dopunjuju priču punu sadržaja. Sve naše upite i strahove riješio je redatelj s potpunom smirenošću i sigurnošću da će ovaj tekst savršeno odgovarati i da će ga publika vrlo lako prihvatiti. Naravno, svi smo znali da tekst treba

¹ Boro Stjepanović, *Gluma III: Igra, Sterijino pozorje i Univerzitet Crne Gore, Novi Sad i Podgorica*, 2005., 74. str.

² K.S. Stanislavski, *Rad glumca na sebi II: rad glumca na ulozi*, izdanje CEKADE Zagreb, Zagreb, 1991., 230. str.

kratiti i to je dio našeg procesa. Mučilo me pitanje hoćemo li ovaj tekst modernizirati, postaviti ga u današnje vrijeme s današnjim gledištima na svijet. No, kad sam malo bolje pogledao u tekst, vidio sam da je on napisan bezvremenski. Ovaj tekst govori nam o toliko poznatim i bliskim stvarima da nema potrebe za dodatnim intervencijama u smislu moderniziranja teksta. Naravno, morali smo tu i tamo neku riječ prilagoditi, ali većina je teksta ostala onakva kakva je bila izvorno napisana.

4.2. ANALIZA TEKSTA

Budući da sam do sada prošao kroz svoj prvi dojam, utvrđivanje činjenica, vrijeme je za analizu teksta. Tekst je vrlo vješto napisan tako da je spreman za postavljanje na scenu. Drama se sastoji od tri čina koji sadrže sve ključne elemente fabule, tj. uvod, zaplet, vrhunac, rasplet i kraj. Prije svakog čina pisac je opisao kako izgleda scena, gdje se što nalazi, u kakvom je stanju koji lik i tako dalje. Didaskalije su vrlo zanimljive: ponekad kratke, ali jezgrovite, a ponekad su duže od napisane replike. Komad od tri čina valjalo je podijeliti na odlomke i zadatke kako bi sam proces stvaranja uloge bio lakši. *Tehnika procesa dijeljenja na odlomke prilično je jednostavna. Postavite sebi pitanje: "Bez čega ovaj komad ne može opstati" - i poslije toga počnite se sjećati njegovih glavnih etapa, ne ulazeći u detalje.*³ Time sam si olakšao situaciju kod određivanja radnji koje su od krucijalne važnosti na putu k ostvarivanju cilja.

Prvi čin počinje lagano, moglo bi se reći neopterećeno, no situacija se vrlo brzo mijenja. Na početku drame vidimo dvoje supružnika, Filipa i Luciju Wagner. Mjesto radnje isto je kao i u sva tri čina, tj. njihov obiteljski stan. Vrijeme je radnje popodne. Gospodin Wagner, viši državni činovnik sjedi nasuprot serviranom mjestu i čita novine. Sa svojom ženom Lucijom Wagner razgovara suhoparno, pomalo nezainteresirano. U cijeloj se situaciji nalazi i sluškinja Lenka koja vrijedno obavlja svoje dužnosti. Neugodnu tišinu prekida Lucija koja prepričava situacije koje su se njoj dogodile dok njenog muža nije bilo kod kuće. Filip je vidno nezainteresiran te sudjeluje u razgovoru tek toliko da ga održi na životu. Ustaljenu monotoniju prekinuo je Filip nakon što je pročitao u novinama vijest o tome da je jedan sin ubio vlastita oca kuhinjskim nožem. Na prvu, banalna informacija, ali upravo je ona ta zbog koje Filip pomišlja da je izgubio kontrolu nad svojim

³ K.S. Stanislavski, Rad glumca na sebi I: rad glumca na sebi, izdanje CEKADE Zagreb, Zagreb, 1991. str. 144.

sinom. Razgovor se sve više zahuktava jer se počelo pričati o njihovu sinu Emilu koji kasni na obiteljski ručak. Filip otkriva strahove svojoj ženi u nadi da će ga ona razumjeti. Uporno govori kako mu je stalo do obiteljskog ugleda te da ovakve postupke neće više tolerirati u svojoj kući. Lucija pokušava umiriti muža, ali neuspješno. Njeno je glavno opravdanje činjenica da je Emil pred maturom te da je zbog toga smeten. Jedna od stvari koja je najviše zasmetala Filipa je ta da je saznao od svog kolege da njegov sin šeće po gradu sa sestričnom njegova prijatelja Rikarda kojeg Filip ne može smisliti zbog svog ugleda. Rat koji vodi Filip sa svojom ženom ukazuje na to da je nesiguran u njihove roditeljske sposobnosti. Vjeruje kako nije sve izgubljeno, ali da je došlo vrijeme za jednu lekciju koju njihov sin mora proći kako bi se zaustavilo njegovo neodgovorno ponašanje. U sobu ulazi Emil, umoran, ne očekujući razgovor koji će uskoro voditi sa svojim ocem. Lucija pokušava primiriti situaciju tako da sinu nudi ručak, ali Emil sve njihove ponude odbija što očigledno stvara dodatnu tenziju kod njegova oca. Filip konačno odlučuje započeti razgovor u kojem ispituje Emila o nadolazećoj maturi. Emil je vidno nezainteresiran za razgovor. U njegovim se riječima vidi da osuđuje oca. Cijeli razgovor temelji se na pojmovima kao što su ugled, dom, dužnosti sina prema ocu. Razgovor između njih dvojice eskalira te se u nekoliko navrata čini da će doći do fizičkog obračuna. Lucija sprječava sukob upozoravajući svog muža da Lenka sve čuje. Zbog toga vidimo da im je ugled vrlo važan. Razgovor nije urodio plodom, već naprotiv, dodatno je stvorio napetost koja se može rezati nožem. Lik Rikarda ne doživi svjetlost dana u prvom činu, ali je on izuzetno važan jer se u njemu saznaju vrlo važne informacije o tome što tko misli o njemu te koliko je on važan u Emilovu životu.

Drugi čin počinje u Emilovu iščekivanju Rikarda. Emil obavještava sluškinju Lenku da ne pušta nikoga u njegovu sobu osim Rikarda. Lucija oprezno ulazi u njegovu sobu te mu posprema stvari. Njih dvoje počinju konverzaciju potaknutu majčinom stranom. Opet se otvaraju slične teme o kojima je Emil razgovarao sa svojim ocem, ali ovaj put ne dolazi do svađe. Vidi se da Emil ima više razumijevanja za svoju majku kao što i ona ima za njega. Emilova majka pokušava potaknuti sina da se počne družiti s Franjom koji je inače iz dobrostojeće obitelji te da se manje druži s Rikardom. Naravno, Emilu to smeta te ne dopušta majci da govori negativno o njegovu prijatelju. Lucija ponovno poteže temu mature i Emilove spremnosti za njeno polaganje. Emil u nekoliko navrata postavlja pitanja na koja silno želi čuti odgovore, no ta pitanja nisu draga njegovoj majci. Što bi se dogodilo da ja padnem maturu? Što bi bilo kada bih ja bio isključen iz gimnazije? Lucija

zbog ovih pitanja postaje vrlo zabrinuta te se zapita je li istina to što Emil govori. Emil vrlo vješto mijenja priču govoreći da su ta pitanja bila šala. Luciju je mučila još jedna stvar, a to je priča koja kruži gradom da njezin sin šeće ulicama s Rikardovom sestričnom. Emil potvrđuje priču te iskazuje nezadovoljstvo nerazumijevanjem njegova ljubavnog odnosa. Njihov razgovor prekida zvuk zvona, tj. Rikardov dolazak. Rikard ulazi u njihov stan te, nakon što je uvidio da su Emil i on sami u sobi, ispituje situaciju u kojoj se Emil nalazi. Saznajemo da je Emil isključen iz gimnazije te da je Rikard jedina osoba u kući koja zna tu tajnu. Emil objašnjava Rikardu da nije uspio svoju vijest obznaniti roditeljima jer su ga neugodno dočekali kod kuće te da cijela situacija ne bi prošla dobro da im je iznio vijest o isključenju. Rikard, kao njegov najbolji prijatelj i vanjsko oko cijele situacije, pokušava objasniti Emilu da se situacija neće promijeniti na bolje ako i dalje nastavi lagati roditeljima. Rikard pokušava raznim metodama urazumiti svog najboljeg prijatelja, ali se čini da na Emila u tom trenutku nitko ne može utjecati. Emil pokušava objasniti svoju stranu priče te strah od roditelja. U nekim trenucima djeluje pomalo djetinjasto, ali ga Rikard, bez obzira na sve, i dalje sluša i pokušava urazumiti kako svojim riječima, tako i riječima koje mu je prenijela Bjanka, Emilova djevojka i Rikardova sestrična. Tijekom cijelog razgovora Rikard polako gubi strpljenje te objašnjava Emilu da se on trenutno nalazi u puno boljoj poziciji. Otkriva detalje iz svog života koji zvuče tužno jer se nalazi u mnogo gorjoj financijskoj i društvenoj situaciji nego Emil. Iz njegovih monologa saznajemo da je to čovjek pun borbi i da će se on uvijek boriti za sebe i svoje bližnje. Njihovu raspravu prekida zvuk zvona iza kojeg se krije Franjo Puceljki. Ne očekujući ga, primaju ga u sobu. Franjo i Rikard se ne podnose, ali obojica imaju dovoljno takta da mogu vješto sakriti vlastita mišljenja pred drugim ljudima. Franjo obavještava Emila da se njegovo isključenje iz škole proćulo po gradu zbog čega Emil strahuje da bi vijest mogla doći do njegovih roditelja. Glavnu senzaciju radnje donosi Franjo koji govori Emilu da njegova situacija nije sasvim propala jer se direktor gimnazije Burić propituje za Emilov slučaj. Emil svojom naivnošću izlazi iz tamne negative i postaje neizmjerne sretan nadajući se kako njegov slučaj još uvijek nije završen. Emil nakratko izlazi iz sobe, a za vrijeme njegova izbivanja Rikard upozorava Franju da njegove riječi vrlo lako mogu povrijediti Emila više nego što on misli jer se Emil u svojoj naivnosti nada da će sutra ponovo krenuti u školu. Franjo pokušava objasniti Rikardu da njegov slučaj možda nije sasvim gotov jer je direktor gimnazije to rekao njegovu ocu. Franjo i Rikard nastavljaju svoju prepirku zamjerajući jedan drugome sve moguće što se zamjeriti može. Za njih dvojicu moglo bi se reći da su suprotni polovi magneta. Emil se vreća u sobu sav ozaren nadajući se da će sutra biti

puno bolji dan nego što je danas. Lucija, potaknuta Emilovim smijehom, ulazi u sobu te pokazuje poštovanje prema Franji, a vidno nije oduševljena Rikardom. Cijela scena završava tako da Emil i Rikard ostaju sami u sobi. Rikard pokušava objasniti Emilu da je Franjo sve lagao te da se ne nada da će sutra ponovno ići u školu. Emil ne vjeruje Rikardu jer su Franjine riječi posljednja nada koju ima. Drugi čin završava kratkim konfliktom između majke i sina. Emil, prepun novih informacija za koje ne zna što je laž, a što istina te vidno nervozan, odguruje majku misleći da je ona cijeli njegov razgovor s Rikardom prisluškivala. Emil ljutito izlazi iz kuće u koju više nikad neće ući.

Treći čin počinje u istoj prostoriji samo kasnije toga dana. U sobi se nalaze Lucija i Franjo koji otkriva Luciji da je Emil isključen iz gimnazije. Franjo se cijeli razgovor pretvara govoreći da je mislio da oni sve znaju o Emilovu isključenju. Majka je u raspadu, ne vjeruje što joj se događa. Franjo pokušava utješiti majku tako da krivi Rikarda i ostatak društva koje nije dobro za Emila. Iskazuje da Emil nije kriv, već da ga je društvo povuklo na dno. Privatni razgovor između Lucije i Franje prekida Filip koji se vratio kući s posla vidno oduševljen Franjinim prisustvom u njihovu domu. Tijekom cijelog razgovora Filip hvali Franju, a grdi Rikarda samo kako bi mogao opravdati Emilovo ponašanje te prebaciti krivicu na nekog drugog. Franjo nedugo zatim odlazi, a supružnici ostaju sami. Lucija je uznemirena i ne zna koliko dugo može tajiti ovu tajnu od svog muža. Filip postaje uznemiren jer njihovog sina opet nema kod kuće te nagovještava da će ovaj put dovesti stvar do kraja. Lucija zabrinuta situacijom puca po šavovima. Filip se smiruje te obećava kako neće dirati Emila. Napetu situaciju prekida Rikard koji ulazi u sobu. Filip konačno pronalazi svoje žrtveno janje, prema njemu, glavnog krivca za Emilovo nedostojno ponašanje. Filip ispituje Rikarda o druženju s njihovim sinom. Rikard vješto drži svoj stav ne dopuštajući da ga se omalovažava. Tijekom njihove svađe Lucija odlazi sve više i više u delirij. Vraća sat unazad misleći kako može vratiti vrijeme. Svi Lucijini postupci zabrinjavaju Filipa te saznaje da se nešto od njega krije. Istinu o Emilu i njegovu isključenju iz gimnazije Filipu prenosi Rikard. Filip, čuvši ovu vijest, puca po šavovima i optužuje Rikarda, Erika (Rikardova prijatelja) i Rikardovu sestričnu za Emilovo isključenje. Rikard pokušava objasniti Filipu da se upravo zbog nerazumijevanja i neprihvatanja događaju ovakve situacije. Razgovor bi eskalirao u tuču između njih dvojice, ali zadnje zvono koje je zazvonilo bilo je zvono redarstvenog činovnika koji obavještava ukućane da je njihov sin počinio tragičan čin pored Savskog mosta. Treći čin završava majčinim krikom *Krik*

je ispunio sobu. I sad je tišina. Krik, očaj, krik optužba, krik upit! Koga optužuje, tko može na nj odgovoriti? Šutnja! – Jer on je krik majke!.

5. LIK I ULOGA

Trenutak kada glumac mora stvoriti svoju ulogu najljepši je i najzanimljiviji dio procesa u radu na predstavi. *Ranije smo tvrdili da su lik i uloga nivoi u organizaciji radnje: lik je onaj nivo na kome se konstituiše fiktivni moralni djelatnik prikladan priči, a uloga nivo na kome se iskazuje stvaralaštvo glumca, koji je svojim činjenjem prikladan predstavi. Ovdje ćemo te teze neprestano dokazivati*⁴ Nakon iščitavanja teksta, proučavanje djela, razdoblja, okolnosti i likova u drami, dolazi do vrlo bitnog događaja u glumčevu životu, tj. odlasku u prostor. Prije nego što glumac zakorači na daske koje život znače, valja dobro okarakterizirati likove u drami. Prije no što bismo počeli dodavati dodatne osobine, vanjska obilježja i ostala sredstva u gradnji naše uloge, treba prvo proučiti što je pisac, vlasnik teksta, napisao. Karakter lika možemo razdvojiti na vanjsku i unutarnju karakterizaciju. Unutarnja je karakterizacija lika ona koja govori o njegovim razmišljanjima, osjećajima i naravi. Vanjska karakterizacija lika pokazuje kako se lik odijeva i izgleda. Lik je život jednog pisca, a da bismo došli do uloge, glumac zajedno sa svojim partnerima i redateljem sudjeluje u kreiranju uloge. Bitno je shvatiti da je lik neizbježan u nastanku uloge.

⁴ Boro Stjepanović, Gluma III: Igra, Sterijino pozorje i Univerzitet Crne Gore, Novi Sad i Podgorica, 2005., 19. str.

5.1. RIKARD

Uvijek je najsigurnije krenuti od onoga što je pisac rekao za svog lika. *Ozbiljno njegovo lice, staložene kretnje, dvije duboke bore na čelu, trošna odjeća, čine ga starijim nego što zapravo jest. Glas mu je bariton, prilično rezak i oštar kad govori općenito, protiv njegove volje topao i mekan kad govori o intimnim pitanjima. Pripada onim mladićima, koji su, da obrane svoju mladost, da se održe u svijetu, koji ih nikada nije mazio, razvili volju i intelekt do prividne neosjećajnosti.*⁵ Kao što vidimo iz piščeva zapisa, možemo zaključiti da Rikard pripada onoj kategoriji ljudi koja kroz život prolazi borbom. Njega život nije mazio, on je taj koji će svaku prepreku pokušati prebroditi. U cijeloj drami nigdje ne vidimo zapise o njegovu ocu što znači da je morao milom ili silom postati glava kuće. Iz njegovih monologa možemo saznati sve o njegovu privatnom životu. Ima sestričnu i majku, a obje obavljaju poslove niže klase. Od pranja stubišta i

⁵ Marijan Matković: *Igra oko smrti*, Zagreb: HAZU: Matica hrvatska: Nakladni zavod Matice hrvatske, 2001. (Zagreb : Multigraf)

rublja pa sve do šivanja dok on podučava mladu gospodu, buduće odvjetnike i političare. Možemo zaključiti da se Rikard, bez obzira što je niži stalež u odnosu na ostale likove u drami, ne srami svog položaja te upravo suprotno, cijeni ga i poštuje. U drami možemo vidjeti da je Rikard vrlo prijateljski nastrojen prema svom prijatelju Emilu. On nastoji u cijeloj drami na različite načine pomoći Emilu kako bi mu objasnio da se treba povjeriti svojim roditeljima i priznati sve o isključenju iz gimnazije. Čini se da Emil Rikardove riječi nije shvatio ili ih nije htio prihvatiti. Bez obzira na konstantno Emilovo odbijanje Rikardovih savjeta, on ne odustaje. Ne želi se prepirati i pokušava situaciju održati mirnom. Kada se nalazi u nepovoljnim uvjetima kao što je razgovor između njega i Emilova oca, Filipa Wagnera, on ne posustaje te se i dalje drži svoje riječi i časti. Nikad nije bezobrazan i provokativan, ali ne dopušta da ga se vrijeđa i obeščaćuje. Vrlo je mudar i lako čita što drugi uistinu misle o njemu i drugima. On je osoba koja ne bi nikad izdala svog prijatelja čak i kad bi on morao snositi posljedice koje nisu bile namijenjene njemu. Rikard je osoba od povjerenja, riječi i snage. Kada bi svako društvo imalo po jednu takvu osobu, svijet bi bio ljepše mjesto.

5.2. ODNOS RIKARDA I EMILA

*Odnos je, dakle, neka veza koja nastaje i razvija se između djelujućih entiteta (sila, lica, likova, karaktera)*⁶. Najvažniji od svih u ovoj drami za mene je upravo bio odnos između Rikarda i Emila. Od svog prvog stupanja na scenu jasno mi je bilo da ulazim u partnerski odnos s glavnim likom drame koji ima ogromni teret na leđima. Odnos između njih dvojice prilično je jasan. Vrlo lako mi je bilo pronaći poveznicu sa svojim privatnim životom i odnosom ova dva lika. Biti pravi prijatelj, nije lako. Prijateljstvo donosi puno lijepih, zabavnih i nezaboravnih avantura, ali se pravi prijatelji poznaju u nevoljama. Emil je od početka u velikom problemu, a Rikard je jedina osoba njemu bliska koja zna za taj problem. Rikard i Emil vode dva potpuno različita života, kako društveno tako i financijski. No bez obzira na sve, njihovo prijateljstvo nije nikad bilo dovedeno u pitanje. Koliko Rikard cijeni svog prijatelja Emila i vjeruje mu, možemo zaključiti po tome što ga je upoznao sa svojom sestričnom Bjankom s kojom je Emil u romantičnoj vezi. Rikard na razne načine pokušava urazumiti Emila, ali to mu ne ide od ruke. On osjeća nemoć i strah za svog

⁶ Boro Stjepanović, *Gluma II: Radnja*, Sterijino pozorje i Univerzitet Crne Gore, Novi Sad i Podgorica, 2005., 61. str.

prijatelja te ne zna na koji način da mu pristupi a da ga dodatno ne ošteti. Jako je oprezan u svojim riječima i svaku pomno bira. U drami dolazi trenutak u kojem Rikard mijenja svoj način razgovora s Emilom. Većinu njihova razgovora igra ulogu dobrog policajca u kojoj na sve pozitivne načine pokušava objasniti Emilu situaciju nadajući se da će ga Emil shvatiti. Zbog Emilova djetinjastog ponašanja u nekoliko trenutaka, Rikard postaje nemilosrdniji prema svom prijatelju. Govori mu čistu istinu u oči te ne oklijeva koristiti svoju nemilosrdnu iskrenost u nadi da će ga Emil konačno razumjeti. Rikard zna kakvim ga smatraju Emilovi roditelji, ali Emil ne dopušta svojim da pljuju po njegovu prijatelju i to Rikard zna i iz tog ga razloga cijeni više. Da drama ne završi tragičnim Emilovim činom, uvjeren sam da bi za nekoliko dana Emil došao Rikardu i priznao mu da ga je trebao poslušati odmah na početku.

5.3. ODNOS RIKARDA I FILIPA

U životu sam se našao u situaciji u kojoj otac mog prijatelja ne može smisliti moje druženje sa svojim sinom. Bez obzira na to što se vremena mijenjaju, neke stvari ostaju iste. Mogu reći da je ovo najomraženiji odnos Rikarda s drugim likom iz teksta. Kada bi Rikard mogao birati, izabrao bi da taj odnos ne postoji, ali onda ne bi bilo ni sukoba bez kojeg drama ne funkcioniše. Zašto se ova dva lika međusobno ne podnose, pitanje je na koje svatko od nas može dati odgovor. Neki bi rekli da je to čista očinska ljubav prema sinu kojemu želi samo najbolje, ali tu stoji puno više od toga. Ugled je najvažniji Filipu Wagneru, a Rikard je kriv za propadanje njegova ugleda u gradu. Ne njegov sin, ne to što su njegove odgojne metode podbacile ili sljepoća vlastitih pogrešaka, već upravo Rikard. Rikard zna kakav je odnos među njima i što sve Filip misli o njemu, ali on ne dopušta mislima da ga pobjede, već upravo suprotno, on s tim mislima raste jer shvaća da je veći čovjek od njega jer mu nije važno tko kako izgleda ili iz kojeg društva dolazi. Važna mu je ljudskost. Tek se u trećem činu dvojica likova prvi put susreću i to ne namjerno, već nizom okolnosti koje su dovele do njihova susreta. Filip Wagner ne oklijeva mnogo i razgovor između njih dvojice pretvara u optuživanje Rikarda za Emilov slučaj. Rikard se vješto bori svojim diplomatskim sposobnostima kako situacija ne bi eskalirala, ali ne dopušta Filipu da ga vrijeđa na moralnoj osnovi. Moglo bi se reći da njihov odnos možemo usporediti s dva lava. Obojica mogu živjeti zajedno, ali samo je jedan alfa-mužjak. Nijedan od njih dvojice ne želi se pokoriti drugome što dovodi do konfrontacije. Da redarstveni činovnik nije donio lošu vijest o Emilu, uvjeren sam

da bi se njih dvojica konačno obračunali. Nitko ne zna kakav bi njihov odnos bio da se Emil nije ubio. Možda bi doživjeli bolje dana u kojima bi jedan drugog poštivali bez obzira na društveni ugled. Možda bi Filip shvatio koliko je Rikard dobar prijatelj Emilu. Poslije kiše dolazi sunce, ali u odnosu njih dvojice, sunce je reklo laku noć davnih dana.

5.4. ODNOS RIKARDA I LUCIJE

Budući da su Lucija i Filip Wagner u bračnom odnosu, vjerojatnost da dijele slično mišljenje o Rikardu nije iznenađujuća. Rikard, znajući za njeno mišljenje, u odnos s njom stupa s velikim oprezom. Iako nemaju puno zajedničkih scena, napetost je vidljiva. Lucija nije izravna kao Filip u iskazivanju negativnog mišljenja prema Rikardu, već uspijeva prikazati mu svoje mišljenje različitim načinima kao što je hvaljenje Franje pred Rikardom. Rikard se u ovom odnosu suzdržava od izravna iznošenja svoga mišljenja Luciji. Poštuje ju više nego Filipa. Rikard zna da je njeno mišljenje nametnuto Filipovim. Preokret njihova odnosa dogodi se u trećem činu kada Lucija sazna da je joj je sin isključen iz gimnazije. U sceni u kojoj se nalaze Filip, Rikard i Lucija, utjehu i nadu da je s njenim sinom sve u redu, traži kod Rikarda. Rikard shvaća u kojoj se situaciji nalazi Lucija, vidno prestravljena izbjegava svaki kontakt sa svojim mužem jer zna da neće moći dugo kriti tajnu od njega o Emilovu isključenju iz gimnazije. Rikard preuzima odgovornost da umjesto nje obznani Filipu sve o Emilovu slučaju. U tim trenucima čini se da Emil i Lucija stvaraju poseban odnos. Odnos u kojem oboje imaju zajedničku nit vodilju. Oboma im teče strah u žilama jer osjećaju da se nešto dogodilo s Emilom. Njihov odnos ne može napredovati u sceni zbog neprestanog Filipovog verbalnog napadanja.

5.5. ODNOS RIKARDA I FRANJE

Rikard i Franjo, sličnih godina, ali vrlo različitih gledišta na svijet. Njihov odnos prikazuje klasični primjer dvojice koji vode potpuno različite živote. Franjo dolazi iz bogataške obitelji koja mu pruže sve u životu. On se nikad nije morao brinuti hoće li imati hrane, odjeće i obuće. On kroz život prolazi lagodno i u korist mu ide njegovo prezime koje mu stvara dobar ugled u gradu. Može se reći da je vrlo vješt u prikazivanju sebe u najboljem svjetlu, ali Rikarda ne može prevariti. Rikarda svijet nije mazio te on vrlo dobro zna da je Franjo osoba koja će svaku situaciju iskoristiti za sebe. Franjo također zna da se kod Rikarda ne može pretvarati, ali ga zato pokušava isprovocirati

svojim olakim gledištem na svijet. Obojica su Emilovi prijatelji, samo što jednog Emilovi roditelji prihvaćaju i priželjkuju dok drugog ne mogu očima vidjeti. Rikard se ne želi spuštati na njegovu razinu te pokušava ignorirati Franjino postojanje. Kada ostanu sami na sceni, počinju s prepirkom oko Emila. Franjo bi istog trena izabrao mogućnost da Rikard nestane s planeta Zemlje kao što bi i Rikard isto poželio za njega. Vrijeđaju se na intelektualnoj razini. Koriste sarkastične nazive jedan za drugoga. Franjo oslovljava Rikarda filozofom, a Rikard Franju diplomacijom. Rikard tijekom cijele scene osjeća gađenje prema Franji. On ne može smisliti ljude koji kroz život prolaze olako. Franji smetaju ljudi kao što je Rikard jer se jedino pred ljudima koji su u životu prošli kroz sito i rešetko ne može pretvarati u idealnu sliku savršena pojedinca.

5.6. ODNOS RIKARDA I LENKE

Rikard i Lenka u dramu ne uživaju suživot u kući Wagnerovih, ali obradom teksta i maštanjem dvoje glumaca, odnos se stvorio. Vrlo je lako povući zajedničku paralelu koju imaju Lenka i Rikard. Oboje nisu iz dobrostojećih obitelji te obavljaju poslove nižeg staleža. Ne iskoristiti priliku u prikazivanju njihova odnosa, bila bi šteta. Na sceni smo domaštali da su Rikard i Lenka u romantičnu odnosu. Nikad nismo izrekli jesu li ona i on u nekom fizičkom kontaktu, ali da se kemija između njih dvoje događa, nije upitno. Rikard vrlo dobro zna da Lenka ne uživa obavljati poslove u kući Wagner, ali zna da druge opcije nema. Sitnim smo detaljima, kao što su kratki pogledi prepuni žara i strasti, obogatili njihov odnos. Lenka je jedina osoba koja je ponudila Rikardu hranu iako je znala da bi zbog tog postupka mogla vrlo lako nastradati od Filipa i Lucije. Lenka je ta koja hvali Rikardov izgled i odjeću. Oboje se cijene i podupiru jer oboje shvaćaju da zbog Lenke obitelj Wagner ima opranu odjeću, čistu kuću i pripremljenu hranu. Rikardova majka obavlja sličnu funkciju u svom susjedstvu, funkciju sluškinje koja mora raditi svoj posao kako bi mogla preživjeti te mu iz tog razloga Lenka zrači dodatnom pozitivnom energijom.

5.7. UTJELOVLJENJE RIKARDA

Utjeloviti lik Rikarda i stvoriti ulogu, nije bio lak zadatak. U cijeloj sam predstavi bio okružen likovima koji me ne prihvaćaju zbog mog društvenog statusa. Glavna radnja koju sam provodio u djelu bila je uvjeravanje. Uvjeriti Emila da odustane od laganja te da prizna svojim roditeljima da je isključen iz gimnazije, nije bio mačji kašalj. Neprestano traženje načina kako

doprijeti do neke osobe, a da se ta osoba ne uvrijedi jer je labilna, a sve dok ta ista osoba ne prihvaća tvoje riječi i savjete, čine te nemoćnim. Od početka, kada stanem na scenu, znam da se nalazim u kući koja ne pruža dobrodošlicu. Likovi u toj kući ne žele provoditi vrijeme sa mnom, a oni koji su mi prijatelji, ne cijene moje savjete bez obzira koliko je truda uloženo u njih. Provođenjem radnji Rikardova lika, zaključio sam da su mu sve neuspješno obavljene. Kao glumac sam znao da ne mogu na sceni raditi što god poželim jer sam u takvoj poziciji da bi svaki moj krivi korak mogao prouzročiti lavinu negativnih događaja. Hodati na trepavicama oko Emila bio je zahtjevan, ali zanimljiv zadatak. Kako doprijeti do nečije glave koja je u potpunom deliriju? Kako objasniti nekom što je najbolje za njega ne čineći se osebjnim? Kako opravdati svoje postojanje prijateljevima koji ne gledaju tebe kao osobu, već kao niži stalež? Osjećati veličinu doma i raskoš koju obitelj Wagner ima, a u isto vrijeme znati da ti živiš u maloj sobi sa svojom majkom i sestričnom u kojoj niste većinu vremena jer obavljate razne poslove kako biste uspjeli preživjeti. Suzdržavati se od neopravdanog bezobrazluka i vrijeđanja na moralnoj osnovi. Biti osoba koja će reći ocu svog prijatelja sve o njegovu isključenju iz gimnazije. Braniti svoj ugled i svog prijatelja bez obzira na sve. To su samo neki od zadataka koje sam morao obavljati u svome životu na sceni. Nisam komičan lik, nisam negativac, nisam osoba koja spasi situaciju. Bio sam Rikard. Rikard koji nikad ne odustaje za dobrobit svojeg prijateljstva, Rikard koji poštuje svoju obitelj i ponosi se njome, Rikard koji ne dopušta varalicama da uspijevaju u svojim namjerama, Rikard koji će se spustiti ispod svoje razine samo kako bi uspio objasniti svoju dobronamjernost i brigu za svog prijatelja. Rikard koji voli život bez obzira koliko znao biti težak. Rikard koji se ne srami dijeliti savjete iz svog života. Rikard koji je čist primjer realista koji zna da život nije med i mlijeko. Rikard koji na kraju svega mora nastaviti sa životom znajući da nije uspio spasiti svog prijatelja. Rikard kojeg će Emilovi roditelji cijelog života optuživati za smrt njihova sina. Rikard koji ne želi prihvatiti situaciju da se pojedinac određuje prema socijalnom i društvenom položaju. Rikard koji je dobar čovjek. Rikard.

6. PARTNERSKI ODNOS

Koliko god sami sebi namaštali svoju ulogu i smatrali je savršenom, ona ne može doživjeti svjetlo dana bez partnera. Partner je svetinja. U svom sam glumačkom opusu shvatio da se nekad

možemo naći u situaciji iz koje ne vidimo izlaz, ali vrlo često svjetlost na kraju tunela ponudi nam partner. Nema soliranja u kazalištu. Jedino kada možemo rasti na sceni je zajedno s partnerom. Pravi će nam partner pružiti podršku, voditi nas kad se izgubimo i rasti zajedno s nama. U radu na predstavi Slučaj maturanta Wagnera imao sam sreće što su mi svi scenski partneri bili za poželjeti. Svatko se od njih, bez obzira na svoje iskustvu u kazalištu, pokazao kao pravi partner. Neki imaju puno više iskustva na sceni od ostalih, ali to nisu koristili na način da omalovažavaju, već naprotiv, dijelili su savjete mlađima kako bi zajedničkim snagama napravili predstavu u kojoj se svi osjećaju ugodno. Osjetiti slobodu da možeš pogriješiti na sceni, a da te nitko ne osuđuje nego ohrabruje i podržava, jedinstven je osjećaj. *Ne bojte se improvizovati, jer materijal da biste improvizacije ostvarili već ste pripremili i stalno ćete ga razradivati dalje, bolje, dublje i potpunije kako biste zadatke i radnje sheme učinili sebi privlačnijim. Jer dobri su samo oni zadaci i radnje koje uzbuđuju glumca i pripremaju ga za stvaranje. U trenutku kad prelazimo na razradu osnovnih zadataka i radnji sheme radi njihove privlačnosti, prilazimo neposredno novom periodu stvaranja uloge*⁷. Tome probe i služe, da se nešto proba.

6.1. EMIL

Emila je utjelovio mladi kolega s Akademije, Matko Trnačić. Budući da je većina mojih scena upravo s njim, na nama je bio zadatak da stvorimo partnerski odnos u kojem se možemo nadopunjavati. U procesu rada na predstavi puno smo se puta našli u situaciji u kojoj smo komentirali svoje likove. Kada smo se i privatno družili, znali smo komentirati dramu koju radimo. Znao sam od početka da ću s njim vrlo lako izgraditi partnerski odnos. Obojica smo imali pozamašan komad teksta koji je valjalo naučiti kako bismo krenuli u proces stvaranja. Kada je taj dio bio gotov, došao je red na scenu. Obojica smo mladi, obojica smo sličnih godina i karakteristika kao likovi u drami. Prvo smo pomislili da se u našem odnosu ništa ne dogodi, ali smo se prevarili. Upravo u mom neprestanom davanju izlaza iz situacije u kojoj se Emil nalazi i njegovu upornu odbijanju istih, stvorio se naš odnos. Odnos prijatelja. Vrlo smo brzo počeli pričati o našim privatnim događajima i situacijama, istovjetnima onima naših likova. Potpuno smo ih razumjeli. Htjeli smo biti oni. Iz velikog htijenja nastala je prekrasna suigra s partnerom. Obožavam kada u kazalištu partneri ne moraju ništa reći već se iz njihova pogleda sve vidi, sve što misle. U nekoliko

⁷ K.S. Stanislavski, Rad glumca na sebi II: rad glumca na ulozi, izdanje CEKADE Zagreb, Zagreb, 1991., 248. str.

smo trenutaka u situaciji kada netko drugi vodi monolog, a mi se samo gledamo, gledamo si u zrcalo duše, u oči i znamo sve šta partner misli i želi. Pronašli smo se u brojnim situacijama kada bismo jedan drugome olakšali zadatak, svojom reakcijom, replikom, pogledom ili dodirrom što je pomoglo iznijeti pravu emociju i misli koje moraju bit izrečene. Prekrasno je vidjeti svog partnera kako napreduje, raste i uživa biti na sceni s tobom. Moje iskustvo rada s Matkom bilo je ispunjavajuće i inspirativno.

6.2. WAGNEROVI

Filipa Wagnera utjelovio je Ivan Čačić, a Luciju Wagner, Antonija Stanišić Šperanda. Oboje su velika imena hrvatske scene. Prva mi je pomisao bila kako neću imati prevelikog kontakta

s njima u našem zajedničkom radu, ali sam se grdno prevario. Oboje su, bez obzira na svoje glumačko iskustvo, divni partneri.

Ivan Čačić u probe je krenuo vrlo ozbiljno i temeljito te sam odmah uvidio kako ću imati divno iskustvo u radu s njim na predstavi. On kao Filip predstavlja osobu koja ne može podnijeti Rikarda te ga smatra glavnim krivcem Emilova raspada. Volim igrati ovakve scene u kojima se nalaze dvije intelektualne osobe koje se ne mogu smisliti. Rad na našem partnerskom odnosu bio je vrlo lak. Nalazili smo se i u privatno vrijeme te isprobavali načine na koje bismo uspjeli dobiti željenu reakciju od partnera. U početku sam igrao strah od Filipa, ali kada mi je redatelj objasnio da Rikard ne strahuje ni od koga, krenula je igra. Obojica se gledamo u oči i preziremo. Postoji nekoliko situacija na sceni u kojima malo nedostaje da izbije fizički obračun. Naravno, sve je to u kontroliranim uvjetima. Osjećao sam se vrlo sigurno. Odličan je partner. Od njega sam u ovom procesu mnogo toga naučio te sam mu neizmjereno zahvalan na tome. Imam osjećaj da smo obojica rasli zajedno u sceni i da smo uživali biti u svakom trenutku na njoj. Ivan Čačić nije štedio riječi podrške. Nakon svake probe prokomentirao bi moj napredak, davao poticaj i usmjeravao me. Stvarno sam zahvalan što sam imao priliku graditi svoju ulogu sa njim.

Antonija Stanišić Šperanda svojim je umijećem stvorila ulogu Lucije. Nažalost, s Antonijom nemam puno scena, ali i to malo što sam imao, ogromno je iskustvo i na tome samo joj zahvalan. Antoniju sam prvi put vidio na malim ekranima u ulozi Bele u Zauvijek susjedima. Pomislio sam kako ću raditi s njom pa ja sam nitko i ništa za nju. Antonija je predivna osoba, toliko puna pozitivne energije, blagosti, smirenosti i pažnje. Želim svima da osjete kako je raditi s toliko mirnom i staloženom osobom. Kao što je i Ivan Čačić bio pun potpore, tako je i ona. Mogu reći da su preuzeli ulogu roditelja za nas mlade. Vodili su nas, pazili i cijenili. Svi smo se osjećali ugodno. Koliko veliko glumačko znanje ima Antonija, vidio sam također i u scenama u kojima smo zajedno. U jednom se trenutku Rikard želi rukovati s Lucijom koja ne prihvaća njegovu ruku te ga s izrazito jednostavnom lakoćom odbija. Antonija je znala iznijeti emocije i misli toliko sitnim postupcima, naizgled jednostavnim, ali upravo zato kompleksnim jer se čine vrlo prirodnima. Igrao sam scenu s njom u kojoj ona traži od Rikarda da joj pomogne, da joj da trunku nade da će s njenim sinom biti sve u redu. Toliko veliku emociju u očima i snagu vidio sam upravo kod svoje scenske partnerice Antonije. Divno mi je bilo koliko je podrške pružala na sceni kako bih uspio ostvariti svoj zadani cilj. Zajedno smo gradili i gradili te smatram da smo uspješno ostvarili partnerski odnos.

6.3. FRANJO

Karlo Bernik stvorio je ulogu Franje. Karla znam još s Akademije kao starijeg kolegu koji je uvijek bio odličan na sceni. Veselio sam se radu s njim jer je ovo bio naš prvi zajednički projekt. Karlo je bio odličan scenski partner iako nemamo mnogo trenutaka scenskog bivanja, a to malo što smo imali, iskoristili smo za ohrabrujuću scensku suigru. Likovi nam se međusobno ne podnose što stvara dobru podlogu za kreiranje naše scenske igre. Stvorili smo oku vidljivu suprotnost. Karlo je niži od mene te je stvorio ulogu u kojoj je Franjo živ, prpošan, poletan i koji u svakom trenutku može iznenaditi. Međusobnu odbojnost gradili smo raznim sredstvima. Nismo se htjeli gledati, izražavali smo različite stavove samo kako bismo uspjeli naprkositi jedan drugomu. I uspjeli smo. Prekrasno mi je bilo što sam zajedno s Karlom nakon proba komentirao naše scene. Obojica smo tražili načine kako da nam zajednička scena raste. Osmislili smo kontraste u našem držanju i načinu kretanja. On je stvorio ulogu u kojoj mu lik hoda opušteno, poletno i uvijek je izgledao kao da je upravo tamo gdje treba biti dok je moj lik hodao snažno, pravocrtno, bez suvišnih pokreta, ali svjestan svoje okoline u kojoj se ne osjeća ugodno. Radili smo, ohrabivali se i uživali zajedno na pozornici. Zahvalan sam mu što mi je bio odličan scenski partner koji me podržavao od samog početka.

6.4. LENKA

Selena Andrić stvorila je svoju ulogu i uživala u njoj. U tekstu nema puno informacija o Lenki. Tek tu i tamo koji ulazak na scenu u kojemu postavlja ili briše stol te priprema jelo za objed. Selena si nije dopustila da njena uloga ostane samo na tome. Maštala je i stvarala nove okolnosti i radnje u kojima bi mogla istaknuti važnost uloge. Ne postoji mala uloga, a Selena Andrić upravo je to dokazala. U našem scenskom bivanju stvorili smo svijet koji nije postojao u tekstu između Rikarda i Lenke. Mogu reći da sam zbog toga vrlo zahvalan na odnosu koji smo stvorili. Rikard nije dobrodošao u kuću Wagnerovih, a jedina osoba koja mu je prijatelj trenutno je u velikom problemu te iz tog razloga odbija baviti se Rikardovim osjećajima. Kada smo odlučili da su Lenka i Rikard u romantičnoj vezi, bio sam oduševljen. Konačno jedna osoba u kući koja me primjećuje i prihvaća onakvog kakav jesam. Zajedničkih replika imali smo vrlo malo, ali zato je pogleda koji govore više od tisuću riječi bilo na pretek. Kada bih u svojoj ulozi došao do situacije u kojoj ne vidim izlaz, pojavila bi se Lenka. Lenka koja bi me samo pogledala, i ja nju. Uslijedio bi osmijeh

i rumenilo na obrazima. Prekrasno mi je bilo što su svi ostali partneri na sceni odlučili ne primjećivati naš odnos, što je još više dalo do značaja koliko su im nevažni ljudi nižeg položaja. Zahvalan sam na Seleni s kojom sam stvorio poseban partnerski odnos. Pokazala mi je to da čak i kad nemamo mnogo teksta u drami, možemo napraviti ulogu hvale vrijednu.

6.5. REDATELJ

Jasmin Novljaković, redatelj i partner. Smatram da svi glumci žele raditi s redateljem koji im dopušta njihov glumački napredak i slobodu. Jasmin Novljaković od početka je procesa bio smiren, opušten i uvjeren da ćemo napraviti odličnu predstavu. Imali smo svi svoje bojazni kako teksta ima previše, da će ljudima dosaditi predstava, ali on je uvijek znao dati odgovor u pravom trenutku. Nikamo nije žurio, nego je uzimao dovoljno vremena da se posveti svakom pojedincu ponaosob. Bilo je trenutaka u kojima sam bio izgubljen i nisam znao što točno radim, ali Jasmin je bio tu za mene. Njegove su upute bile vrlo jasne, nije htio postaviti sve bez doprinosa glumaca. Slušao je naše upite i uvažavao naše zahtjeve te smo zajedničkim radom stvorili predstavu. Nakon svake probe Jasmin bi došao do nas i svakom od nas bi rekao što je dobro, što može biti bolje i kako bi trebalo dalje graditi predstavu. Zbog njegove smirenosti smatram da je cijela postava bila sigurna u sebe. Znali smo da ako ikad nešto stane, da je tu redatelj koji će nam dati odgovor koji tražimo. Treba cijeliti redatelje koji ne gledaju samo sebe, već naprotiv, cijene sve u projektu od majstora svjetla, scenskog radnika, ton-majstora, krojačice, rekvizitera, kostimografa i glumca. Za njega su svi bili jednako važni. Tu i tamo dao bi mi neku uputu koja bi mi otvorila put u daljnjoj razradi moje uloge. U nijednom trenutku nisam čuo: napravi to ovako, nemoj to tako govoriti, reci mi ovako, i zbog toga sam izuzetno zahvalan jer sam mogao probavati, griješiti i rasti zajedno s cijelim ansamblom. Proces kroz koji sam prošao s redateljem pamtit ću do kraja života jer upravo ovaj proces moja je diplomatska predstava u kojoj sam imao neizmjereno povjerenje i slobodu koje smatram vrlo važnim faktorom u stvaranju svog zadnjeg ispita na Akademiji.

7. TIJELO I POKRET

U jednom trenutku procesa došlo je vrijeme za razmišljanje što mogu napraviti sa svojim tijelom i pokretom. U početku sam krenuo od svog privatnog držanja, ali znao sam da tu nešto nije u redu. Redatelj mi je dao uputu *probaj biti uspravljen*, a ova sitna uputa otvorila mi je niz vrata pomoću kojih sam dalje kreirao svoj način hoda i držanja. Rikard se ipak nalazi u nepovoljnoj situaciji. On se ne osjeća ugodno u kući Wagnerovih, ali ipak je on mladić koji cijeni sebe. Držao sam se uspravno i kretnje su počele same od sebe. Snažan korak koji odaje povjerenje i sigurnost. Rikard pred starijima neće sjediti opušteno i izvaljeno na stolcu. Njegovo držanje daje mu sigurnost i snagu koju mora imati u okruženju u kojem se nalazi. Budući da je iz siromašne obitelji, logično je da je morao obavljati puno teških poslova kao što i sam govori. Za njega zima ne znači snježna idila, grudanje, pravljenje snjegovića i anđela u snijegu, već njemu to predstavlja cijepanje drva, čišćenje čizama i odleđivanje pločnika od zamrznutog snijega. Tijelo mu mora bit u velikoj

fizičkoj spremi. Prije proba znao sam se osamiti kako bih vježbao svoj pokret i opuštao mišiće da ne bi došlo do nepotrebnog zatezanja i grčenja. Dobra fizička zagrijanost nužna je da se ne dogode grčevi na sceni. Budući da se moj lik ne nalazi na domaćem terenu, on je uvijek oprezan. Zanimljivo mi je bilo raditi na pokretima svog lika koji su vrlo minimalni, ali ujedno vrlo snažni. *Vrijednost i važnost pokreta u glumačkoj igri, moglo bi se reći, najjasnije se iskazuje upravo tu - u procesu izgradnje lika, tj. u otjelovljenju ljudskog duha uloge.* ⁸ Kada je glumac u potpunoj spremi, njegovo tijelo zna što treba raditi, točnije ono proživljava zajedno s glumcem sve emocije, doživljava i misli. Tijelo je samo jedan dio glumčeva aparata koji mora biti u skladu sa svim ostalim dijelovima. Kada se dogodi ta harmonija, glumac postaje oslobođen i uživa biti u trenutku s cjelokupnim sobom.

8. GLAS I GOVOR

Često sam doživio u kazalištu, gledajući predstavu, da se glumca ne razumije, ne čuje i da mrmrlja. U ovom procesu nisam htio dopustiti da se to dogodi meni. *Izgovoreni tekst se ne može vratiti a zahuktala predstava komada koji se brzo razvija ne da se zaustaviti da bismo mi dešifrovali nerazumljivo. Loš gavor stvara jedan nesporazum za drugim. Oni se nagomilavaju, zamagljuju ili potpuno zaklanjaju smisao, suštinu, čak samu fakturu komada.* ⁹ Budući da su rečenice zapisane po uzoru na Krležu, morao sam se vrlo dobro pripremati kako bih ih uspio iznijeti. Drago mi je bilo da sam u ovom procesu bio s glumcem Ivanom Čačićem i glumicom Selenom Andrić. Oboje su profesori kolegija Govor na Akademiji. Vidjeti Ivana Čačića koji prije svake probe zagrijava svoj glas, razgibava vilicu i radi govorne vježbe bez obzira na glumačko iskustvo koje ima, dalo mi je dodatni poticaj da se bavim svojim govornim aparatom. U svom tekstu imao sam puno rečenica koje su bile vrlo zahtjevne za izgovoriti. Vježbe disanja i produbljiivanja daha uvelike su mi pomogle. Smatram kako svaki glumac mora pronaći vježbu koja mu najviše odgovara pa makar to bila personalizirana vježba. Uvelike mi je pomoglo ponavljanje teksta na glas tako da svaku riječ *grizem*. Nakon toga bih ponovo prolazio tekst, ali ovaj puta bih

⁸ Boro Stjepanović, *Gluma II: Radnja*, Sterijino pozorje i Univerzitet Crne Gore, Novi Sad i Podgorica, 2005., 251. str.

⁹ K.S. Stanislavski, *Rad glumca na sebi II: rad glumca na ulozi*, izdanje CEKADE Zagreb, Zagreb, 1991., 54. str.

ga prošao velikom brzinom, a posljednji korak u mojim vježbama za govor i glas bio bi pokret u kojemu bih prolazio svoj tekst kroz skokove, hodanje, saginjanje i istezanje. Koristio sam se govornim figurama i glasovnim konstantama kako bih mogao pronaći određenu namjeru koju sam htio prenijeti svojim govornim aparatom. Mijenjanje intenziteta, boje, glasnoće, tempa i ritma omogućilo mi je veliku paletu načina kojima bih mogao svoju repliku plasirati baš onako kako sam zamislio. Glumac se mora posvetiti svom glasu, govoru i pokretu jer ako nam je samo jedna stvar lošije pripremljena od druge, ona može usporiti napredak i gušiti glumčevu slobodu. Nema tog glumca koji može s ulice ući na scenu i biti odličan. Za uspješno odrađen zadatak važno je biti dobro pripremljen i spreman neprekidno vježbati i održavati kako govorni, tako i tjelesni aparat bez kojeg glumac ne može funkcionirati.

9. SCENOGRAFIJA, SVJETLO, GLAZBA I KOSTIMI

Zašto stvari komplicirati kad mogu biti jednostavne. Često u kazalištu možemo vidjeti da kostimi, scenografija, glazba i svjetlo imaju važniju ulogu od glumca. Sakrivanje iza neživih objekata samo kako bi predstava ostavila *vau* efekt, stavlja glumca u drugi plan. Scenografija u predstavi Slučaj maturanta Wagnera bila je jednostavna, ali stilski točno određena. Budući da se cijela radnja odvija u kući Wagner te da znamo u koje je vrijeme smješten komad, nije bilo teško pronaći i ostvariti izgled tadašnjeg doma. Blagovaonski stol s nekoliko stolaca, stolić s tabureom i ugodnom foteljom, regal i ormarić, veliki obiteljski tepih te Emilov stol sa stolcem dijelovi su scenografije koji su obogatili ovu predstavu. Ključni elementi scenografije bili su sat i porculanske figurice. Brojne porculanske figurice predstavljale su imućnost obitelj Wagner. Lucija Wagner i Lenka odlično su prikazale značenje porculanskih figurica. Lucija ih uredno briše i ponosi se njima jer zna da je to prikaz njihovog nekadašnjeg materijalnog bogatstva. Lenka u cijeloj predstavi ima želju dotaknuti jednu od figurica kako bi na sekundu osjetila što znači imati dovoljno novca i posjedovati ukrase koji nemaju korist osim da skupljaju prašinu na ormarima, ali ju Lucija svaki put spriječi u njenoj namjeri. Sat koji neprestano kuca, sat koji predstavlja vrijeme koje se ne može vratiti i sat kao neprežaljene odluke. Sat ima veliku ulogu u komadu, pogotovo u trećem činu kada

Lucija pokušava vratiti vrijeme kako bi spasila svog sina, no čini se da je vrijeme isteklo za takve odluke.

Kostimi su vrlo točno stilski određeni i izvrsno prikazuju razlike između društvenih staleža. Cijela obitelj Wagner imućno je odjevena i obučena od odijela pa do haljine. Kako je njima ugled najvažniji, tako im je stalo i do vlastita izgleda u kojem su i frizure i brade uredno ošišane i obrijane. Moj kostim nije bio problem stvoriti. Iako je Rikard iz siromašnije obitelji nego što je Emil, hlače, košulja i vesta zajedno s cipelama čine njegov kostim. Razlika je u tome što vidimo da Rikard nije kupio komplet u kojem je istog stila od glave do pete. Različite boje i veličine te blaga neskladnost suptilno prikazuju Emilov društveni status. Ugodno sam se osjećao u kostimu i vladao sam njime. Namaštao sam si da Rikardu to nije kupila majka, nego je on morao svojom mukom to zaraditi. Njemu odjeća nije prikaz mode. On odjeću nosi iz funkcionalnih razloga. Jedi da živiš, ne živi da jedeš. Isto tako Rikard nema potrebu iskazati se skupocjenim odijelima, košuljama i cipelama. Lenka nosi svoju radnu uniformu koja je vrlo vjerojatno i ljepši dio njezine privatne odjeće. Franjo se ubraja u kategoriju Wagnerovih. Bogato odjeven i obuven. Koliko nije osviješten o vrijednosti svojih stvari, prikazuje tako da u jednoj sceni zaboravlja šešir za kojim ne bi žalio ni da ga izgubi.

Svjetlo i glazba lijepo prate i stvaraju atmosferu predstave. Budući da se cijela radnja odvija u kući, nije bilo potrebe za ogromnim promjenama svjetla. Svjetlo je glorificirano i stvara ugodnu atmosferu jednog obiteljskog doma. Poslužili smo se i projektorom koji obasjava jednu crnu zavjesu prikazujući tapete doma Wagner. Tijekom predstave tapeta puca na projekciji prikazujući propadanje obiteljskog odnosa, a vrhunac projekcije prikaz je vode koja simbolizira Emilovo utapanje u rijeci Savi. Glazba je suptilna i nježno prati atmosferu. Glazba nikad nije u prvom planu, već je pametno podvučena u radnju cijele predstave. Između činova glazba se pojačava dočaravajući zvuk sata koji neumorno prolazi. Svjetlo i glazba pomogli su glumcima ostvariti određenu atmosferu u kojoj su se svi osjećali vrlo ugodno bivajući na sceni.

10. PREMIJERA

Smatram kako nijedan proces nije završen dok ne dođe do javne izvedbe za publiku. U njoj glumac vidi kako publika živi s predstavom. Kazalište je namijenjeno publici jer zbog njih i radimo predstave, da im iznesemo naše želje, misli i poruke. Nakon prve smo izvedbe bili ugodno iznenađeni. Publika koja sjedi s očima punih suza. Vjerujem da se mnogo njih moglo pronaći u ovoj predstavi i ako smo samo jednog gledatelja u publici potaknuli da promišlja o predstavi, naš je zadatak uspio. Veliko je olakšanje znati da publika vrlo dobro prihvaća rad i trud koji smo uložili u procesu rada na predstavi. Nadam se da će ova predstava igrati još mnogo puta jer predstava nakon više izvedbi dobiva posebnu čar. Glumci postanu sigurniji u svoj rad i postiže se magija koja zajedno s cijelim ansamblom vodi predstavu kroz život.

11. SAMOUBOJSTVO

Broj mladih koji su pokušali ili počinili samoubojstvo u velikom je porastu. Zašto dolazi do njega, nitko ne može sa sigurnošću reći. Koga kriviti u takvim situacijama teško je reći, ali mislim da krivicu treba preuzeti svatko od nas. Mladi često znaju biti neshvaćeni u društvu što rezultira nekim oblikom udaljavanja od istog. Mladi moraju imati priliku iznijeti svoje probleme i osjećaje, a da ih se grdi. Nekad nismo ni sami svjesni koliko jedna riječ ili pogled može povrijediti nekog. Svi smo različiti i svatko od nas reagira drugačije, ali vjerujem da su iskrenost i pažnja važni u razgovoru s mladima. U ovoj drami roditelji i prijatelji nisu predvidjeli što će njihov sin napraviti. Treba li ih kriviti zbog toga? Emilov tragičan čin treba biti poruka svim gledateljima da su obiteljski odnosi vrlo važni u odrastanju pojedinca. Nadam se da ćemo kao društvo napredovati te da će se slučajevi kao što je Emilov moći viđati jedino u kazalištu.

12. ZAKLJUČAK

Zaključio bih svoj pisani rad velikom zahvalom svima koji su me podržavali od malena pa sve do sada na mom glumačkom putu koji je bio pun vrlo zanimljivih, uzbudljivih, strasnih i plemenitih situacija. Trudio sam se i davao sve od sebe tijekom ovih pet godina nadajući se da ću sa svakim predmetom rasti i ni za jednim trenutkom ne žalim. Oduševljen sam što sam mogao svoje petogodišnje putovanje završiti na daskama jednog kazališta s predstavom koja nosi važnu poruku. Drago mi je da sam imao sjajnu glumačku ekipu koja mi je pomogla u cijelom procesu, s kojom sam mogao uživati i dolaziti ushićen na probe. Zahvaljujem i redatelju koji je dopustio da griješim, isprobavam i da uživam u procesu. Slučaj maturanta Wagnera pamtit ću do kraja života. Ulozi Rikarda posvetio sam se studiozno. Zajedno sa svojim partnerima stvarao sam odnose, tražili smo karaktere, određivali radnje i namjere, bavili smo se i motivacijama sve dok nismo došli do konačnog proizvoda, predstave. Svoje znanje na Akademiji želim i hoću dalje unaprjeđivati jer smatram da glumac mora raditi na sebi cijelog života.

13. LITERATURA I IZVORI

K.S. Stanislavski, Rad glumca na sebi I: rad glumca na sebi, CEKADE Zagreb, Zagreb, 1991.

K.S. Stanislavski, Rad glumca na sebi II: rad glumca na ulozi, CEKADE Zagreb, Zagreb, 1991.

Boro Stjepanović, Gluma II: Radnja, Sterijino pozorje i Univerzitet Crne Gore, Novi Sad i Podgorica, 2005.

Boro Stjepanović, Gluma III: Igra, Sterijino pozorje i Univerzitet Crne Gore, Novi Sad i Podgorica, 2005.

Marijan Matković: Igra oko smrti, Zagreb: HAZU: Matica hrvatska: Nakladni zavod Matice hrvatske, 2001. (Zagreb : Multigraf)

<https://www.zzjzdnz.hr/zdravlje/mentalno-zdravlje/484>

14. SAŽETAK

Slučaj maturanta Wagnera naslov je diplomske predstave studenta Grgura Grgića pod mentorstvom izv. art. Jasmina Novljakovića i sumentorstvom umj. sur. Selene Andrić na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku, na Odsjeku za kazališnu umjetnost, smjer gluma i lutkarstvo. U diplomskoj predstavi sudjeluju studenti Matko Trnačić i Karlo Bernik, profesori i glumci Selena Andrić i Ivan Ćaćić te glumica Antonija Stanišić Šperanda. U ovom pisanom radu student opisuje proces rada na predstavi, izučava i analizira lik Rikarda te opisuje sve postupke koji su mu pomogli u stvaranju uloge. Donosi zaključak kako mu je rad na ulozi Rikarda pomogao u glumačkom sazrijevanju. Predstava je rađena u produkciji Gradskog kazališta Požega u režiji Jasmina Novljakovića.

Ključne riječi: predstava, lik, uloga, Rikard

15. SUMMARY

The Case of Graduate Wagner" is the title of the thesis play by student Grgur Grgić, mentored by assoc. prof. Jasmin Novljaković and co-mentored by asst. prof. Selena Andrić at the Academy of Arts and Culture in Osijek, Department of Theatre Arts, specializing in Acting and Puppetry. The play features the participation of students Matko Trnačić and Karlo Bernik, professors and actors Selena Andrić and Ivan Čačić, and actress Antonija Stanišić Šperanda. In this written work, the student describes the process of working on the play, studies and analyzes the character of Rikard, and describes all the techniques that helped him create the role. The conclusion discusses how working on the character of Rikard aided in the student's growth as an actor. The play was produced by the Požega City Theatre and directed by Jasmin Novljaković.

Keywords: Play, Character, Role, Rikard

16. ŽIVOTOPIS

Grgur Grgić rođen je 8. kolovoza 1999. godine u Osijeku gdje je završio Osnovnu školu Jagode Truhelke nakon koje upisuje II. gimnaziju u Osijeku. Godine 2018. upisuje preddiplomski studij glume i lutkarske animacije na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku, a nakon preddiplomskog studija upisuje diplomski studij, smjer gluma i lutkarska animacija na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku. Scensko iskustvo ostvario je kroz razne ispitne produkcije i predstave, a neke su od njih: „Zbrdazdolija“, „Čudnovata zgodica dječaka i broda“, „Majkemi“, „Rockandroll bajka“, „Čik“, „Tko ti je kriv“, „Slučaj maturanta Wagnera“. Iskustvo pred kamerom ostvario je u filmovima „Most na kraju svijeta“, „Frka“ te u reklamama za „PSK casino“ i „Dobro“.